

NOW: leerpunten voor overheid en accountants

Drie onderzoekers van ESAA voerden gesprekken met NOW-experts van accountantsorganisaties. Doel: leerpunten onderkennen, die kunnen bijdragen aan toekomstige steunoperaties.

Prof. Hans Gortemaker RA, Mohammed Ibn Lkasssem MSc RA en dr. Luc Quadackers

Het is een jaar geleden dat de eerste aanvraagperiode voor de NOW werd opengesteld door de overheid. Door corona geraakte ondernemingen kunnen gebruikmaken van één van de grootste steunmaatregelen uitgevaardigd door de overheid, voor ondersteuning van bedrijven en behoud van werkgelegenheid.

De NOW-regeling heeft een belangrijke impact op ondernemingen en de overheidsfinanciën, maar ook op controlerend accountants. Momenteel zijn accountantskantoren drukdoende met het uitvoeren van controles van NOW-eindafrekeningen, naast de lopende jaarrekeningcontroles.

Het behalen van tijdslijnen en tijdige publicatie van jaarrekeningen is dagelijkse kost voor accountants. De NOW-regeling heeft echter voor de nodige uitdagingen gezorgd, bij zowel overheid als accountants, en het ministerie ertoe aangezet de aanvraagtermijn voor de eindafrekening te verruimen met enkele maanden.

'Ga meer uit van vertrouwen, in plaats van angst voor fraude.'

Gezien deze impact hebben drie onderzoekers van de Erasmus School of Accountancy & Assurance (ESAA) gesprekken gevoerd met vijf NOW-experts van verschillende accountantsorganisaties. De doelstelling van het onderzoek was het onderkennen van leerpunten die kunnen bijdragen aan toekomstige omvangrijke steunoperaties. Aan de geïnterviewde experts zijn tien vragen voorgelegd. Naast leerpunten is nog een drietal andere onderwerpen aan de orde gesteld. Hierna worden de uitkomsten van het onderzoek beknopt weergegeven.

Lessen voor de overheid

Naast lof voor de regeling, gericht op het waarborgen van werkgelegenheid, valt er ook te leren voor de overheid:

- Ga meer uit van vertrouwen, in plaats van angst voor fraude. Dit heeft zeker bijgedragen aan overregulering en complexiteit van de regeling. Mede door politieke standpunten (bijvoorbeeld bonussen, dividend, extraterritoriale bepalingen) is de regeling in de praktijk moeilijk uitvoerbaar.
- De regeling is te strikt en biedt te weinig ruimte voor maatwerk. Dit leidt ertoe dat er ondernemingen zijn die de bijdrage niet nodig hebben en deze wel krijgen, terwijl er ook ondernemingen zijn voor wie de bijdrage hard nodig is, maar die buiten de boot vallen.
- Te overwegen valt bij dergelijke grote steunregelingen de controle op de naleving gezamenlijk publiek/privaat te doen: ministerie, uitkeringsorganisatie, Audit Dienst Rijk en accountantsorganisaties. Maak hierbij zoveel als mogelijk gebruik van reeds aanwezige data binnen de overheid rondom de aanvragende ondernemingen, om de administratieve last te verlichten.
- De kosten voor de controle zouden door de overheid gedragen moeten worden. Dit zou zeker moeten gelden voor kleinere bijdragen.
- Voorkom zoveel mogelijk achteraf interpretaties en wijzigingen in bepalingen.
- Leg de verantwoordelijkheid voor een juiste opgave expliciet bij de onderneming en de ondernemer.
- Als vragen met betrekking tot de regeling rijzen, dient de overheid deze te beantwoorden en niet de beroepsorganisatie van accountants (NBA).

In dit kader wordt aanbevolen voldoende momenten van reflectie in te bouwen en na te gaan op welke wijze mogelijke toekomstige regelingen versimpeld kunnen worden, zonder concessies te doen aan de rechtmatigheid van toegekende ondersteuning. Inmiddels loopt de NOW-regeling tot 1 juli 2021 en bestaat die uit vijf aanvraagperiodes. Geopperd wordt een modus te vinden waarin de eindafrekeningen worden gecombineerd tot één afrekening, na afloop van het laatste tijdvak.

Lessen voor accountants

Ook voor accountants zijn er leerpunten:

- Maak de controle niet te complex met de ontwikkeling van nieuwe controlestandaarden. Ga uit van bestaande standaarden, aangevuld met een controleprotocol opgesteld door de overheid.
- Professionele oordeelsvorming is een belangrijk uitgangspunt bij de uitvoering van controles. Claim daarom ruimte voor professionele oordeelsvorming in het overleg over de aanpak met de overheid, alsmede ruimte voor een meer risicogerichte benadering resulterend in specifiek op de risico's gerichte werkzaamheden.
- Wijs de overheid op de noodzaak de opgave te laten aansluiten op al beschikbare managementinformatie; vermijd aansluitingsproblemen ter voorkoming van administratieve lastendruk; beklemtoon naar onderneming en ondernemer de eigen verantwoordelijkheid voor de juiste opgave; betrek hierbij aanwezige toezichthouders, zoals een raad van commissarissen.

Naast de leerpunten vroegen wij ook naar de meerwaarde van een expliciete verklaring door de onderneming en de ondernemer (en indien aanwezig een toezichthouder RvC of RvT) voor de betrouwbaarheid van de opgave. Een parallel kan getrokken worden met het bij beursfondsen verplichte *in control statement*, dat de eigen verantwoordelijkheid voor betrouwbare informatie beklemtoont. Door de geïnterviewde experts wordt het nut hiervan ingezien.

'Maak de controle niet te complex met de ontwikkeling van nieuwe controlestandaarden.'

Ook is een vraag opgenomen met betrekking tot een zogenoemd moreel appel. Hoewel dit door het ministerie buiten de scope van het werk van accountants is gehouden in het controleprotocol, werd dit door vier van de geïnterviewde experts waardevol gevonden. In de praktijk blijkt dat accountants het gesprek aangaan met de ondernemingsleiding of, conform de doelstelling van de regeling, een aanvraag moet worden ingediend: het klopt wel; maar het deugt niet. In een aantal gevallen leidt dit tot het niet gebruikmaken van de regeling.

Op de vraag of de accountant zijn maatschappelijke rol heeft waargemaakt, werd bevestigend geantwoord. Het is in het publiek belang dat wordt vastgesteld dat subsidies terecht worden aangevraagd; het is geld van ons allemaal. De eindconclusie kan pas getrokken worden als blijkt dat, na controle door de accountant, geen onterechte bijdragen zijn verstrekt.

Deel dit artikel

Prof. Hans Gortemaker RA is hoogleraar audit en assurance aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Mohammed Ibn Lkassam MSc RA is manager Audit bij KPMG Accountants NV. Luc Quadackers is eigenaar van Margila.

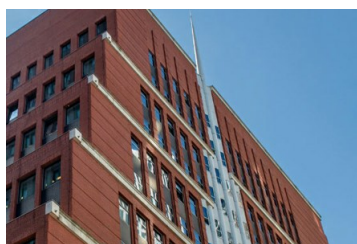
GERELATEERD

NIEUWS | 15 april 2021

Ruim 74 duizend aanvragen toegekend voor vierde loonsubsidierегeling

Het UWV heeft ruim 74 duizend aanvragen van ondernemers toegekend voor de vierde ronde van de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW). →

NIEUWS | 09 april 2021

SZW kijkt naar aanpassing NOW-toetsingen, na signaal NBA

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) denkt na over aanpassing van de toetsingen van de NOW-verantwoording door accountants. Het ministerie... →

NIEUWS | 09 april 2021

Bedrijven kregen 17,6 miljard steun voor lonen en vaste lasten

Bedrijven hebben vorig jaar in totaal 17,6 miljard euro aan coronasteun ontvangen ter compensatie van loonkosten en vaste lasten. Dat meldt het Centraal Bureau voor... →

NIEUWS | 23 maart 2021

'Veel bezwaren tegen NOW-besluiten afgewezen'

Vijf procent van de ondernemers die NOW-steun moeten terugbetalen maakt daar bezwaar tegen en ongeveer een vijfde daarvan wordt toegekend. Veelvoorkomende problemen... →

NIEUWS | 22 maart 2021

Ondernemers kunnen terugbetaling NOW online zelf regelen

Ondernemers die eerder ontvangen loonsubsidie via de NOW-regeling deels of geheel moeten terugbetalen kunnen dat nu ook via de website van het UWV regelen. Voor... →
